

USTVARJALNI GIB: USTVARJALNOST V GIBANJU / Nataša Sadar Šoba / Osnovna šola Vodmat

Pomen neposredne izkušnje, doživljanja, ustvarjalnega reševanja problemov, sodelovanja, komunikacije, bi moral biti v šolskem prostoru bolj poudarjen. Ena od metod, ki lahko pomaga k preseganju na obvladovanje podatkov usmerjenega pouka, je ustvarjalni gib: ta omogoča preseganje tradicionalne dvojnosti tabla–miza, povezovanje telesnega z duševnim in upoštevanje desne polovice možganov, ki je bistvena za ustvarjalno razmišljanje.

Če pogledamo šolski predmetnik, vidimo, da so v samem vrhu jezikovni predmeti in matematika, umetnostni predmeti in šport pa na dnu hierarhične lestvice. Otroci imajo radi gibanje in igro, z odraščanjem pa jim ne damo možnosti, da bi se gibalno izražali – izobražujemo jih od pasu navzgor, nazadnje se osredotočamo le na njihove glave. Zakaj ne učimo, poučujemo plesa enako mnogo, ustaljeno in pogosto kot matematiko, saj je ples enako pomemben? Prevladujejo akademske sposobnosti, posledica tega pa je, da diplomira preveč ljudi, ki se ne morejo zaposliti – diploma izgublja na svoji vrednosti. Zato je naša naloga, da otroke izobrazimo kot celostna bitja, ki se bodo lahko soočila s prihodnostjo.

O USTVARJALNOSTI

Otroci imajo sposobnost biti inovativni, poiskati alternativne samostojne rešitve zastavljenim problemom, na kar večkrat pozabljamo. Ustvarjalnost je enako pomembna kot funkcionalna pismenost, zato bi jo morali obravnavati na isti način. Ko je otrok ustvarjalen, je vključena njegova celostna osebnost. Uporablja svoje izkušnje, saj je ustvarjalnost nemalokrat pod vplivom dela drugih ljudi, ter občutja in domišljijo.

Ustvarjalnost je kompleksen pojem, proces nastajanja originalnih idej, produkt različnih pogledov na svet, zmožnost nadgrajevanja ali izboljšav. Fromm (1959 v Kroflič 1999) jo opredeli kot ustvarjanje nečesa novega, kar lahko vidimo, slišimo, ter kot nagnjenost, usmerjenost, stališče – za oblikovanje le-tega pa mora biti posameznik zmožen biti presenečen, začuden; najbolj ustvarjalni so otroci, saj s procesom socializacije

še niso prišli do trenutka, ko bi se ta zmožnost izgubila.

Pomembna pa je tudi koncentracija, kar je v zahodni kulturi vedno redkejša sposobnost. Frommov pogoj za ustvarjalno naravnost je tudi doživljanje sebe kot pravega izvora lastnih dejanj, kar je bistvo izvirnosti, originalnosti.

Krofličeva (1999) ustvarjalnost opredeli kot dejavnost in lastnost mišljenja, način mišljenja, sposobnost, osebnostno lastnost. Za ustvarjalni proces je značilna spontanost, fiziološka osnova pa izhaja iz različno delujočih možganskih hemisfer; delovanje desne (ki je specializirana za prostorske, vizualne, čustvene, intuitivne, sintetične procese) je osnova za ustvarjalne dejavnosti, vendar ne brez povezave z levo hemisfero, ki pa je specializirana za razumske, besedne, analitične procese. Pogojena je z notranjo motivacijo, ki ne potrebuje nagrade, ampak poteka zaradi ustvarjanja samega, radovednostjo, potrebo po raziskovanju in dosežkih, zadovoljstvom ob reševanju nalog, potrebo po samopotrjevanju idr.

Ameriški psiholog Torrance je empirično proučeval razvoj divergentnega mišljenja. Ugotovil je, da se pospešen razvoj divergentnih sposobnosti (fluentnosti idej, fleksibilnosti in originalnosti) začne med tretjim in četrtem letom otrokove starosti, v petem letu pa pride do padca teh sposobnosti. Po tej prvi krizi pride do ponovnega razvoja ustvarjalnih sposobnosti, ki traja do tretjega razreda (ameriške) osnovne šole. V četrtem razredu se ponovno pojavi kriza v izrazitejši obliki, saj pride do padca vseh ustvarjalnih sposobnosti. Fluentnost idej in fleksibilnost začneta nekje v petem razredu spet naraščati, originalnost pa v šestem. Po kratkem padcu v sedmem

razredu razvoj ustvarjalnih sposobnosti spet narašča in doseže višek v enajstem razredu ameriških šol. Vsa ta spoznanja so merodajna za ameriški šolski sistem in kulturo, na podlagi katerih je Torrance definiriral tri kritična obdobja v razvoju ustvarjalnih sposobnosti: prvo je okoli petega leta starosti, drugo okoli devetega leta starosti, tretje okoli trinajstega leta starosti. Po zadnjem kritičnem obdobju sledi razvoj ustvarjalnih sposobnosti, vendar je tako intenziven kot prej, in traja do zrelosti (Blažič 2004).

Raziskava, ki jo je leta 1968 izvedel George Land z Nasinim testom, preko katerega izbirajo inovativne inženirje in znanstvenike, je pokazala, da ljudje izgubljammo zmožnost ustvarjalnega mišljenja skozi odraščanje. Testirali so 1600 5-letnih otrok, izmed katerih je pokazalo sposobnost ustvarjalnega mišljenja na ravni genija 98 % otrok, do desetega leta pa je ta delež padel na 30 %, pri 15. letih pa na 12 %. Ko so testirali 280.000 odraslih, je stopnja ustvarjalnosti genija doseglo le 2 % odraslih (Splet 1). Podoben rezultat je pokazala raziskava, ki jo je predstavila Lundrova (2006): pri petih letih je ustvarjalnih 90 % otrok, pri sedemnajstih 10 %, nato pa je ustvarjalnih le še 5 % mladih.

Kaj se zgodi, da ustvarjalnost tako drastično upade? Je kriv šolski sistem, vzgoja? Pečjak (1987: 236) pravi, da »ustvarjalnosti sploh ni mogoče učiti na tak način kot različne šolske predmete, nanjo vplivamo predvsem z načinom dela, z osebnim zgledom in ustvarjalno klimo v razredu«. Ustvarjalnost naj bi bilo mogoče spodbujati in razvijati z vajami, tehnikami ustvarjalnega mišljenja in odstranjevanjem ovir, kot je

neugodna klima, vendar pa poudarja, da to velja predvsem za vsakdanjo ustvarjalnost ljudi.

Ob tem pa moramo omeniti še psihologe, ki dodajajo pomen človekovih potreb in potencialov. Maslow in Rogers (v Pečjak 1987) tako govorita o potrebi po samoaktualizaciji, ki pomeni razvijanje lastnih potencialov, njen sestavni del pa je tudi ustvarjanje. Za uveljavljanje potrebe po samoaktualizaciji pa morajo biti zadovoljene vse nižje potrebe na hierarhični lestvici (fiziološke potrebe, potrebe po varnosti, ljubezni ter ugledu).

Psihologi, ki utemeljujejo vpliv okolja na razvoj ustvarjalnosti v smislu spodbujanja in razvijanja z ustrežno vajo in z ustvarjanjem ustrezne vzpodbudne klime, ugotavljajo, da negativno ojačevanje (npr. avtoritarni odnosi, kaznovanje) ovira ustvarjalnost, pozitivno ojačevanje (pohvala, sproščeni odnosi) pa ustvarjalnost spodbuja (Kroflič, 1999). Tudi v okviru odnosov v družini je pomemben ugoden vpliv klime, kjer otrok lahko svobodno, enakopravno in odgovorno deluje (Jaušovec 1987). Na posameznika pa vpliva tudi družba – preko družine z značilnimi vzgojnimi stili (Šebart 1990), povezavo s šolo pa pojasnjuje Dürkheim (po Kovač Šebart 2002: 206), ki pravi, da »družba lahko živi le v primeru, če obstaja dovolj velika homogenost med njenimi člani: edukacija krepí in ohranja to homogenost tako, da vsadi v otrokovo dušo v bistvu podobne lastnosti, ki jih terja kolektivno življenje«. Torej se medosebni odnosi oblikujejo skozi vzgojo in določajo možnosti za razvoj ustvarjalnega mišljenja.

VPLIV ŠOLE NA RAZVOJ USTVARJALNOSTI

V javnosti odmevajo kritike, da naš šolski sistem ne spodbuja ustvarjalnosti, saj naj bi naše šole spodbujale zgolj faktografsko znanje in analitično mišljenje, pogosto pa nas k takšnemu razmišljanju pripeljejo tudi lastne izkušnje iz preteklosti.

Učitelj, ki se zaveda, da je spodbujanje ustvarjalnosti bistveno, saj je v hitro spreminjajočem se svetu pomembno prilagajanje spremembam – pri tem pa

ima ključno vlogo ustvarjalnost – mora zelo dobro poznati teoretično osnovo ustvarjalnosti, smisel spodbujanja le-te in sebe – reflektirati svoje delo in poskrbeti, da zna tudi sam stopiti iz ustaljenih okvirjev poučevanja ter se podati na pot ustvarjalnega poučevanja. Učitelj s svojimi osebnostnimi značilnostmi in prepričanji v veliki meri vpliva na učence.

Glavna naloga šole ni samo posredovanje različnih znanj in memoriranje podatkov, saj za preživetje v današnjem svetu to ni dovolj – naši učenci se bodo morali v prihodnosti znajti, se prilagoditi spremembam, iskati nove poti in informacije, pri čemer pa jim faktografsko znanje ne bo pomagalo.

Glavna naloga šole ni samo posredovanje različnih znanj in memoriranje podatkov, saj za preživetje v današnjem svetu to ni dovolj. Makarovič (2003) predstavi šolo kot množično institucijo, v kateri vlada logika prilagajanja posameznika povprečju ter birokratski sistem avtoritativnega posredovanja znanja, torej ima usvojeno znanje odločilni pomen pri zasedanju družbenih položajev. Šola legitimira svojo funkcijo podeljevanja diplom, ki omogočajo zasedanje določenih družbenih položajev, s tem, da posreduje določeno količino informacij, kar se izraža v šolskih ocenah in stopnji izobrazbe. Ustvarjalnost, ki pa je individualna, je težje meriti in količinsko izraziti, zato v sodobni šoli nima pravega mesta. Učenje za življenje pa seveda zahteva veliko več – naši učenci se bodo morali v prihodnosti znajti, se prilagoditi spremembam, iskati nove poti in informacije, pri čemer pa jim faktografsko znanje ne bo pomagalo.

V *Beli knjigi* iz leta 2011 med drugim zasledimo poudarke na zagotavljanju spodbud za optimalni razvoj posameznika, na zagotavljanju spodbud za doseganje odličnosti nadarjenih posameznikov na različnih področjih (tudi ustvarjalnem), na zagotavljanju kakovostne splošne izobrazbe. Kakovost znanja pa (poleg načrtovanja, posredovanja in ocenjevanja znanja na različnih taksonomskih ravneh, posvečanja pozornosti tako

procesu kot rezultatu, razvijanju učnih navad in različnih spretnosti) vključuje tudi posvečanje pozornosti ustvarjalnosti (*Bela knjiga* 2011).

Za razvoj ustvarjalnosti je potrebno zagotoviti spodbudno okolje, učitelji pa se morajo naučiti:

- prepoznati ter pri poučevanju upoštevati učenčevo motivacijsko usmerjenost,
- uporabljati različne pedagoške pristope, s katerimi lahko med poučevanjem ne glede na predmetno področje spodbujajo ustvarjalnost učencev,
- v skladu s potrebami učencev preoblikovati ali nadgraditi tiste učne vsebine, ki učencem (še) niso zanimive

Ključno vlogo nosijo učitelji, ki naj bi otrokom pomagali razvijati ustvarjalnost, jo med njimi prepoznavali ter jo ustrezno spodbujali. Juriševičeva (2006) pravi, »da je ustvarjalnost oziroma ustvarjalno mišljenje v šoli možno in potrebno spodbujati, in sicer ob upoštevanju petih ključnih spoznanj.« Če povzamemo te ključne kriterije, je za razvoj ustvarjalnosti potrebno zagotoviti spodbudno okolje, naučiti učitelje »prepoznati ter pri poučevanju upoštevati učenčevo motivacijsko usmerjenost«, naučiti učitelje različnih pedagoških pristopov, s katerimi lahko med poučevanjem ne glede na predmetno področje spodbujajo ustvarjalnost učencev, ter jih naučiti, kako »v skladu s potrebami učencev preoblikovati ali nadgraditi tiste učne vsebine, ki učencem (še) niso zanimive«. Pomembna je učiteljeva zavzetost za delo z učenci in njegova avtonomija, veliko vlogo pa ima tudi šola kot ustanova, ki vpliva na učiteljevo doživljanje in razumevanje šolskega okolja.

Znanje ni povsem ločeno od ustvarjalnosti, ravno nasprotno. Kovač Šebartova (2002: 40) ugotavlja, da je znanje pogoj kritičnosti in ustvarjalnosti, pri čemer se sklicuje tudi na Levi-Straussa, ki pravi: »Vselej ustvarjamo le na podlagi nečesa, kar potemtakem moramo temeljito poznati, pa čeprav zato, da mu lahko nasprotujemo ali ga presežemo.« Zahteva po spodbujanju ustvarjalnosti pri pouku ne

pomeni, da lahko odstopimo od zahteve po znanju, pri čemer pa ne gre le za količino osvojenih informacij, temveč predvsem za razumevanje. Učitelj s svojimi zahtevami določa, kakšno vrsto znanja morajo učenci usvojiti in kolikšno pomembnost bo pripisal spodbujanju ustvarjalnosti. Za spodbujanje ustvarjalnosti pri pouku obstajajo številni načini, ki jih učitelj lahko zavestno vnaša v pouk, tudi če mu lastne ustvarjalnosti primanjkuje.

POMEN GIBANJA

Otroci se radi igrajo in gibljejo, saj so radovedni in svet odkrivajo z izkušnjami, ki jih pridobijo preko gibanja. S spodbudami za gibanje jim odpiramo vrata v svet novih izkušenj.

Otrokov prvi stik s svetom je telo, zato mu je potrebno nuditi čim več možnosti za gibanje in izražanje skozi gib, saj je le-to prva oblika človekove komunikacije in je povezana tudi s čustvovanjem. Ustvarjalni gib omogoča otroku, da se uči in izraža, s tem pa pripomoremo k celostnemu razvoju otroka. Ustvarjalni gib razvija fizične sposobnosti in zmogljivosti, omogoča izražanje čustev in razvoj empatije, pogloblja čustveno inteligentnost, razvija ustvarjalnost, oblikuje estetske čute in percepcijo, pospešuje socializacijske procese itd.

Sodoben način življenja vpliva tudi na način preživljanja prostega časa otrok in mladine. Kot primer lahko navedemo delež prekomerno težkih in debelih otrok: pri 9, 10 in 11 let starih fantih je ta delež celo večji od 40 % (Starc, Strel in Kovač 2010).

Otroci vse pogosteje zamenjujejo aktivni način preživljanja prostega časa (športne igre, plezanje, lovljenje itd.) s pasivnim, kot sta gledanje televizije in delo z računalnikom. Televizija in računalnik spodbujata razvoj osnovnih gibalnih vzorcev otrok, kar pri pouku športa opazamo tudi učitelji. Otroci imajo težave pri osnovnih naravnih oblikah gibanja (pri kotaljenju, plazenju, lazenju, plezanju, poskokih), upada pa tudi moč rok in ramenskega obroča (približno 20 % na desetletje), slabša je tudi vzdržljivostna kondicija, kar se kaže pri teku na 600 metrov. Najnovejše raziskave kažejo, da

so tudi povsem zdravi otroci iz leta v leto manj gibljivi ter pri teku na 600 m skoraj 10 sekund počasnejši kot otroci iste starosti pred 20 leti (prim. Splet 2), vse manj otrok pa pridobi trajne navade za aktivno preživljanje prostega časa.

Pojavile so se negativne spremembe v načinu življenja:

- manj je gibanja,
- manj je gibanja na prostem (na dvorišču, na igrišču) in v naravi,
- med gledanjem televizije ali med delom z računalnikom je pogostejše uživanje hrane in sladkih tekočin,
- napor je nezaželen in nepriljubljen,
- otroci se več zadržujejo doma, manj se družijo z vrstniki, kar zmanjšuje socializacijo,
- manj časa preživljajo v družbi s starši.

Razlike med otroki, ki se organizirano ukvarjajo s športom, in tistimi, ki se ne, so vedno večje. Poleg tega šport v šoli traja dve do tri šolske ure tedensko, kar je občutno premalo, da bi dosegal zahtevane učinke (Kristan 2011). Janko Strel s Fakultete za šport napoveduje, da bo okrog 15 % otrok v prihodnosti redno obiskovalo zdravnika, pojavile se bodo različne zdravstvene težave (osteoporoza, okvare na srčno-žilnem sistemu ...), obenem pa bo tudi izobraževanje padlo na nižji nivo, saj otroci ne bodo imeli dovolj energije za učenje, v prihodnosti pa niti ne energije za opravljanje osemurnega delovnika (Splet 2).

Integracija gibanja v pouk ima mnogo koristnih vplivov, saj gibanje:

- izboljšuje cirkulacijo krvi in kisika,
- zvišuje vsebnost kisika v možganih,
- uravnava otrokovo razpoloženje,
- zvišuje raven notranje motivacije,
- zmanjšuje negativne vplive učenčevega sedenja,
- odvrta od pasivnega učenja,
- pozitivno vpliva na razmišljanje,
- povečuje zainteresiranost,
- vzdržuje ravnovesje med telesnim in duševnim stanjem,
- vpliva na pomnjenje.

Raziskave, ki potrjujejo pomembnost kombiniranja vseh čutov pri učenju, so pokazale, da si ljudje zapomnijo:

- 10 % prebranega,
- 20 % slišaneega,
- 30 % videneega,
- 50 % slišaneega in izrečeneega v istem času,
- 70 % slišaneega, videneega in izrečeneega v istem času,
- 90 % slišaneega, videneega, rečeneega in narejeneega – igra vlog, dramatizacija, ples, slikanje, sestavljanje (Fauth 1990, v Kovar, Combs, Campbell, Napper-Owen in Worrel 2004).

USTVARJALNI GIB

Ustvarjalni gib je aktivno, telesno izrazno in povezovalno sredstvo. Z njim lahko sproščamo napetosti, spodbujamo ustvarjalnost, razvijamo osebnost, samozavest in pozitivno samopodobo, vpliva na socialni, čustveni in umetniški razvoj, krepi in razvija telo, razvija čut za estetiko, kot del kulture vzgaja k vrednotenju kulturne raznovrstnosti ...

Ustvarjalni gib kot pojem izhaja iz posebnega pojmovanja gibanja, ki se je porajal v različnih področjih umetniškega ustvarjanja v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Takrat so ples pojmovali kot enega od mnogih načinov človekovega (ustvarjalnega) gibanja. Osnovno načelo ustvarjalnega gibanja je povezanost med gibanjem in notranjim doživljanjem ter čustvovanjem (Vogelnik 1994).

Otrokovo aktivno gibanje je samo po sebi umevna sestavina učnega procesa, saj učilnica postaja delavnica. Gibanje je lahko tudi ustvarjalno, kar pomeni, da služi ustvarjanju gibalnih oblik, je sredstvo izražanja notranjega sveta ter podoživljanja notranjega in zunanjega sveta (tudi vzgojno-izobraževalnih vsebin). Ustvarjalni gib se je kot metoda v vzgojno-izobraževalnem procesu na razredni stopnji osnovne šole začel uveljavljati v sredini 90. let. Že takrat so učitelji, ki so to metodo uporabljali v praksi, ugotavljali, da je delo v razredu ob gibalnem ustvarjanju zanimivo in prijetno. Spodbuda za ustvarjalno gibanje pri pouku je lahko vse, kar se giblje, gib pri pouku pa lahko predstavlja sprostitev, izrazno sredstvo, spodbudo ali metodo dela (Kroflič 1999).

Izražanje in ustvarjanje z gibanjem je ena od metod, s katero poglobljamo doživljanje in dvigujemo motivacijo, olajšujemo razumevanje ter izboljšujemo zapomnitev. Ustvarjalni gib je tudi metoda, ki pozitivno vpliva na zmanjševanje nasilnosti ter hkrati povečuje strpnost in pripravljenost učencev na sodelovanje. Zaradi vseh teh vplivov je ustvarjalni gib tudi ena izmed temeljnih metod v vzgoji za nenasilje in mirno reševanje konfliktov v šoli (Kroflič 1995).

Pomembno je, da se otrok igra s svojim gibanjem. Nedvomno se morajo otroci veliko, dovolj pogosto in tudi dovolj intenzivno gibati, ples pa ima v otrokovem svetu še nekaj drugih pomenov: spodbuja razvoj splošne motorike, predvsem koordinacijo gibov, orientacijo v prostoru in času, ravnotežje, gibljivost, nekoliko manj pa moč, hitrost, vzdržljivost in natančnost. Ples je na določeni razvojni stopnji skoraj najbolj priljubljena oblika zabave in razvedrila, v določenem starostnem obdobju pa lahko postane celo strast. Njegova doživljajska vsebina se težko primerja s katerokoli drugo dejavnostjo (Geršak 2006).

Smotri in naloge ustvarjalnega giba so:

- usmerjati otroke v samostojno gibalno ustvarjalnost, da vsak najde v gibanju samosvoj plesni izraz, v neposrednost in naravnost gibanja, ki izhaja iz doživetja,
- skrbeti za skladen razvoj otrokovih gibalnih sposobnosti ter pravičen razvoj organizma za pridobivanje gibalne koordinacije in orientacije v lastnem telesu in v prostoru,
- z gibanjem spodbujati razvoj ritmičnega sluha in umski razvoj,
- omogočiti otrokom telesno in čustveno sprostitve, da se uveljavijo v skupini in kot posamezniki,
- z gibalno sprostitevjo preprečevati pojave motenih oblik vedenja (Kroflič 1992: 47).

Vrste gibalnih dejavnosti:

- ples in ponazarjanje z gibanjem,
- gibalne in rajalne igre,
- pantomima,
- igre vlog in dramatizacije,
- gibalne didaktične igre.

Glede na pomanjkanje gibanja doma in v šoli je ustvarjalni gib metoda, ki v pouk vnaša pestrost gibanja. Med poučevanjem v osnovni šoli ugotavljam, da skozi ustvarjalne plesno-gibalne dejavnosti učence lažje motiviram za različne učne vsebine pri vseh šolskih predmetih. Učencem se na ta način približa tudi težje razumljive pojme in pojave. Napredek je viden tudi pri medosebnih odnosih med učenci ter učiteljico in učenci.

Telesno-gibalno inteligentnost je med sedem inteligentnosti uvrstil tudi Gardner, ki pravi, da se med vsemi rabami telesa nobena ni razvila višje in nobena ni dosegla bolj raznolike uporabe v različnih kulturah kot ples. Ples spodbuja razvoj splošne motorike: koordinacijo gibov, orientacijo v prostoru in času, ravnotežje, gibljivost, hitrost, natančnost, vzdržljivost, vpliva pa tudi na otrokovo samopodobo, na odnose v skupini in lažje razumevanje sveta (Geršak 2006).

Novejša pojmovanja šolskega učenja poudarjajo pomen neposredne izkušnje, doživljanja, ustvarjalnega reševanja problemov, medsebojnega komuniciranja, sodelovanja, samopotrjevanja. Otrok naj ne bi bil več »raztelešen«, kar je značilno za tradicionalno šolo, ko učenec predvsem posluša, gleda, piše, odgovarja na vprašanja, riše, manipulira z didaktičnim materialom in poje, ob tem pa sedi na svojem mestu, med aktivnim odmorom, minutko za zdravje, pri pouku športa in na športnih dneh pa se naužije gibanja. Vse to izhaja iz tradicionalnega pojmovanja dvojnosti duha in telesa, dvojnosti znanosti in umetnosti, dvojnosti logičnega in intuitivnega mišljenja, dvojnosti v spodbujanju delovanja leve hemisfere in zane-marjanju delovanja desne hemisfere možganov. Sodobna miselnost pa teži k holističnemu pristopu, ki povezuje umetnost in znanost, dopolnjuje logično z intuitivnim mišljenjem ter povezuje telesno z duševnim (Kroflič 1999).

Zakonca Wambach (1999) poudarjata, da je mentalno in čustveno življenje otroka povezano z njegovim telesnim razvojem. Med petim in sedmim letom otrok doživlja prehod od globalnega k analitičnemu zaznavanju. Vaje telesnega izražanja otroku pomagajo, da razvije svojo telesno shemo, uravnovešeno reševanje konfliktov med njegovim jazom in zunanjim svetom.

Psihologi ugotavljajo povezanost med uporabo telesa in razvijanjem drugih spoznavnih zmožnosti. Gardner (1995) ugotavlja, da v sodobnem razmišljanju naše kulture obstaja popolno ločevanje med miselnimi dejavnostmi in dejavnostmi telesnega dela naše narave. Kar počnemo s telesi, je v zahodni družbi manj privzdignjeno, manj pomembno kot pa vsakdanji postopki za reševanje problemov s pomočjo jezika, logike ali drugega abstraktnega simbolnega sistema. A takšna stroga delitev na »dejavno« in »razmišljujoče« ni značilna za veliko kultur. Mnogi raziskovalci ugotavljajo, da med telesnim delovanjem in miselnimi spretnostmi v resnici ni stroge meje in da se te spretnosti med sabo usklajujejo.

Učenje preko ustvarjalnega giba je hitrejše in bolj učinkovito, pridobljeno znanje pa trajnejše.

ZAKLJUČEK

Zadnjih nekaj let se govori o drugačni, otroku prijazni šoli, v kateri naj bi bilo manj faktografskega znanja, ki ni trajno, ga je preveč in je velikokrat tudi prezahtevno. To dejstvo vodi v prenavljanje vzgojno-izobraževalnega sistema, ki bi prineslo trajnejše in uporabnejše znanje. Sodobno pridobivanje znanja ne temelji le na izbiri učne snovi, temveč tudi na metodah, ki bi spodbujale ustvarjalno mišljenje, ki je temeljno tudi za vseživljenjsko učenje.

S pomočjo gibanja otrok oblikuje predstave osnovnih pojmov iz realnega sveta (oblike, barve, velikost, količino, kakovost, dinamiko), razvija govor in bogati besedni zaklad (npr. s pridevniki, ki opisujejo načine gibanja – hitro, počasi, mehko, zaspano, odločno, napeto, tiho ..., spoznava izraze za posamezne plesne

elemente in si jih zapomni), zapomni si zaporedja plesnih korakov in sledi glasbi. Z gibanjem spodbujamo in privzgjajamo značajske in moralne vrednote, kot so usmerjena pozornost, podaljševanje koncentracije, vztrajnost in disciplina, prizadevanje za uspeh, pogum, samostojnost, obzirnost in vljudnost, zavzetost in prizadevnost za skupne cilje, veselje ob lastnih in skupnih uspehih. Prav tako preko spoznavanja različnih vrst glasbe, kultur in gibanja otrokom omogočamo spoznavanje različnosti, privzgjajamo strpnost in sprejemanje drugačnosti. Otroci razvijajo ritmični posluš ter spoznavajo različne vrste glasbe in odziv telesa.

Razvijanje ustvarjalnega giba v osnovni šoli pomaga pri oblikovanju celostne podobe vsakega človeka, deluje pa tudi preventivno in terapevtsko pri različnih vedenjskih in drugih motnjah, socialni neprilagojenosti, učnih težavah ipd. Hkrati otroci preko ustvarjalnega giba pridobijo možnosti telesnega izražanja, ki je enako pomembno kot verbalno izražanje, poleg tega pa je pomemben spodbujevalec doživljanja, razmišljanja in ustvarjalnosti vsakega človeka.

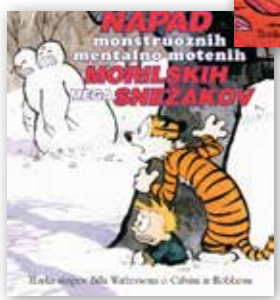
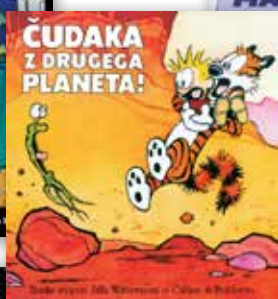
LITERATURA

Blažič, M. (2004). *Ustna in pisna jezikovna ustvarjalnost. 1. Teoretični del.*

- Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija, Izobraževalno središče RTV.
- Gardner, H. (1995). *Razsežnosti uma.* Ljubljana: Tangram.
- Geršak, V. (2006). Ustvarjalni gib kot celostna metoda poučevanja. V: Medved Udovič, V. (ur.), *Zgodnje učenje in poučevanje 2.* Koper: Univerza na Primorskem – Znanstveno in raziskovalno središče, Založba Annales. 639–651.
- Jaušovec, N. (1987). *Spodbujanje otrokove ustvarjalnosti.* Ljubljana: DZS.
- Jurišević, M. (2006). *Ustvarjalnost v območju bližnjega motivacijskega razvoja.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta. www.pef.uni-lj.si/ceps/knjiznica/doc/mojca/JurisevicM-prispevek.pdf (dostop 29. 10. 2013).
- Kovač Šebart, M. (2002). *Samopodobe šole – Konceptualizacija devetletke.* Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- Kovar, K. S., Combs, A. C., Campbell, K., Napper-Owen, G., Worell, J. V. (2004). *Elementary classroom teachers as movement educators.* Boston: McGraw-Hill.
- Krek, J., Metljak, M. (ur.). (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011.* Ljubljana: ZRSŠ.
- Kristan, S. (2011). Šolsko športno vzgojo je treba prevrednotiti. *Šport*, letn. 59. št. 1/2. 14–20.

- Kroflič, B. (1992). *Ustvarjanje skozi gib.* Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Kroflič, B., Gobec, D. (1995). *Igra – gib – ustvarjanje – učenje: metodični priročnik za usmerjene ustvarjalne gibalno-plesne dejavnosti.* Novo mesto: Pedagoška obzorja.
- Kroflič, B. (1999). Ustvarjalni gib – tretja razsežnost pouka. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Makarovič, J. (2003). *Antropologija ustvarjalnosti.* Ljubljana: Nova revija.
- Pečjak, V. (1987). *Misliti, delati, živeti ustvarjalno.* Ljubljana: DZS.
- Starc, G., Strel, J., Kovač, M. (2010). *Telesni in gibalni razvoj slovenskih otrok in mladine v številkah: šolsko leto 2007/2008.* Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šebart, M. (1990). *O namenih in stilih vzgajanja nekoliko drugače.* Ljubljana: Iskanja.
- Wambach, M., Wambach, B. (1999). *Drugega šola. Konvergentna pedagogika v osnovni šoli.* Ljubljana: DZS.
- Splet 1: <http://www.calresco.org/lucas/create.htm> (dostop 28. 10. 2013).
- Splet 2: http://www.siol.net/novice/zdravje/2013/10/otroci_gibanje.aspx (dostop 14. 10. 2013).

calvin in hobbess

**KOMPLET KNJIG
SAMO 29,99 €**

**ŽE ČETRTA KNJIGA
NAJZABAVNEJŠEGA
STRIPA NA SVETU**

9,99 EUR

 DIDAKTA

